

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A. P.**, bývajúcej v T., proti odporcovi **T. s.r.o. P.**, IČO : X., zastúpenému JUDr. L. H., advokátom so sídlom v B., **o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy**, vedenej na Okresnom súde v Prievidzi pod sp.zn. 11 C 206/2007-9, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 3. decembra 2008 sp.zn. 5 Co 207/2008, 5 Co 208/2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 3. decembra 2008, sp.zn. 5 Co 207/2008, 5 Co 208/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 15. júla 2008 č.k. 11 C 206/2007-96 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala určenia, že okamžité skončenie pracovného pomeru zo dňa 25.9.2007, ktoré jej dal odporca, je neplatné, určenia, že pracovný pomer medzi navrhovateľkou a odporcom trvá ako aj náhrady mzdy za obdobie od 26.9.2007 do doby, kým odporca neumožní navrhovateľke riadne pracovať. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že navrhovateľka pracovala u odporcu od 15.11.2006 najskôr ako predavačka v predajni s nábytkom pod názvom C. v T. a neskôr ako vedúca tejto predajne. Prácu vykonávala podľa harmonogramu, v ktorom bol presný rozpis, ktorý deň v mesiaci september roku 2007 mala pracovať a koľko hodín. V predajni sa striedala s predavačkou Z. O.. Problém nastal v septembri 2007, keď si 7.9.2007 preberala navrhovateľka od konateľky mzdu za mesiac august. So mzdou nebola spokojná, túto si

neprevzala a bez vysvetlenia odišla z predajne. Na druhý deň 8.9.2007 mala pracovať podľa harmonogramu 10 hodín. Do práce prišla a na podnet konateľa odovzdala kľúče od predajne a konateľ ju poslal domov. Kvôli bezpečnosti predajne zabezpečil dvere zámkom a reťazami. Dňa 10.9.2007 prišla navrhovateľka do práce, podľa harmonogramu mala pracovať, pričom konateľ jej telefonoval, aby odišla domov a prišla do P. dňa 11.9.2007, kedy mala voľno, na pracovnú poradu. Následné dni navrhovateľka do práce nenastúpila s tým, že odporca chcel situáciu riešiť tým spôsobom, že jej navrhol skončenie pracovného pomeru dohodou ku dňu 15.9.2007. V konaní nebolo preukázané, že navrhovateľka sa dohodla s konateľmi, že bude čerpať dovolenku v čase od 12. do 30. septembra 2007 a že by títo s čerpaním súhlasili. Nebolo ani preukázané, že by navrhovateľka kvalifikovaným spôsobom oznámila, že nastupuje na dovolenku. Navrhovateľka doporučenou zásielkou oznámila odporcovi, že je nútená čerpať si dovolenku v tomto období, lebo jej nebolo umožnené pracovať, avšak zásielka sa vrátila ako nedoručená s poznámkou, že adresát je neznámy. Čerpanie dovolenky oznámila aj e-mailovou poštou. Napriek tomu, že v predajni sa nachádzali dovolenkové lístky, navrhovateľka ich nevypísala a neodovzdala odporcovi. Takýto postup bol v predajni zaužívaný. Keďže podľa názoru súdu prvého stupňa navrhovateľka nebola nútená si čerpať dovolenku, pretože odporca jej žiadnym spôsobom nebránil, aby pracovala podľa mesačného harmonogramu, považoval následne súd prvého stupňa toto jej konanie za závažné porušenie pracovnej disciplíny, ktoré odporca postihol okamžitým skončením pracovného pomeru, ktorého účinky nastali doručením dňom 26.9.2007. Súd kvalifikoval toto porušenie zo strany navrhovateľky za zavinené z nedbanlivosti, pretože svojou neprítomnosťou v práci spôsobila odporcovi prevádzkové problémy. Odporca mal v tom čase problémy nájsť si zamestnanca a keďže má v opatere spolu s manželkou 2 deti vo veku 5 a 6 rokov, o tieto sa museli starať ich starí rodičia. Keďže navrhovateľka nekomunikovala s odporcom, súd vyhodnotil jej absenciu v práci ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, a preto návrh ako nedôvodný zamietol. Uznesením zo dňa 8.9.2008 č.k. 11 C 206/2007-106 súd prvého stupňa zaviazal s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. navrhovateľku zaplatiť odporcovi trovy konania vo výške 8 263 Sk.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie oboch účastníkov konania rozsudkom z 3. decembra 2008 sp.zn. 5 Co 207/2008, 5 Co 208/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru zo dňa 25.9.2007 je neplatné a pracovný pomer medzi navrhovateľkou a odporcom trvá. Vo zvyšnej časti, týkajúcej sa

náhrady mzdy a trov konania odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s uznesením zo dňa 8.9.2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, avšak následne vec po právnej stránke nesprávne posúdil. Z vykonaného dokazovania mal odvolací súd preukázané, že navrhovateľka pracovala u odporcu od 15.11.2006 najskôr ako predavačka a neskôr ako vedúca predajne. Prácu vykonávala podľa harmonogramu, v ktorom bolo presne stanovené, koľko dní a ktoré dni v tom ktorom mesiaci má odpracovať. V predajni sa striedala s predavačkou Z. O.. Rovnako považoval za nepochybné, že medzi navrhovateľkou a odporcom vznikol dňa 7.9.2007 konflikt pri preberaní mzdy, s ktorou nebola navrhovateľka spokojná, túto si neprevzala a odišla z predajne bez vysvetlenia. V ten istý deň, to znamená 7.9.2007 ju vyzval konateľ odporcu, aby mu odovzdala kľúče od prevádzky, čo však 7.9.2007 neurobila. Na druhý deň 8.9.2007, t.j. v sobotu prišla navrhovateľka do práce, kde ju ráno čakal konateľ a požiadal ju, aby mu odovzdala kľúče a oboznámil ju s tým, že bola urobená inventúra v jej neprítomnosti.

Zároveň jej povedal, aby z práce odišla, a preto aj opustila pracovisko. Dňa 9.9.2007 do práce neprišla, pretože sa jednalo o nedeľu, kľúče už nemala a vtedy bol v predajni konateľ. Dňa 10.9.2007 opakovane do práce prišla s tým, že podľa harmonogramu mala pracovať 5 hodín, avšak konateľ jej telefonoval, aby išla domov a prišla do P. dňa 11.9.2007 na prevádzku, to znamená v deň, kedy mala voľno, na pracovnú poradu. Dňa 11.9.2007 sa navrhovateľka dostavila do P. do prevádzky odporcu, kde prišla aj s manželom, v dôsledku čoho s ňou odporca odmietol komunikovať. Zároveň jej však odovzdal návrh dohody na skončenie pracovného pomeru dohodou, ktorú však navrhovateľka nepodpísala s tým, že odporca navrhovateľke nechal jeden deň na rozmyslenie, či bude akceptovať dohodu o rozviazaní pracovného pomeru. Od tohto momentu sa následne výpovede účastníkov rozchádzajú, kedy navrhovateľka tvrdí, že odporcovi dňa 12.9.2007 oznámila, že si berie dovolenku, čo odporca poprel. Navrhovateľka sa dovolenku pokúsila odporcovi oznámiť formou doporučenej zásielky, ktorá sa jej však vrátila a rovnako prostredníctvom mailu s tým, že odporca poprel, že by takýto mail dostal. Rovnako z vykonaného dokazovania odvolací súd zistil, že prax vo firme bola taká, že konatelia odporcu pracovníčky nekontrolovali s tým, že tieto si v zásade dovolenku nahlasovali telefonicky, pričom si následne vypísali dovolenkové lístky, ktoré boli na predajni. Je nepochybné, že navrhovateľka si dovolenkový lístok nevypísala. Keďže následne navrhovateľka s odporcom

nekomunikovala, tento jej zaslal písomné napomenutie, ktoré navrhovateľka dostala dňa 21.9.2007, v rámci ktorého písomne napomenul odporca navrhovateľku a oznámil jej, že aj napriek tomu, že 7.9. oznámila svoj odchod a odmietla s nimi komunikovať, zavolať ju dňa 10.9. na pracovnú poradu do firmy T.. Na poradu prišla v sprievode manžela, ktorý neustále dával povely, ako „teraz nehovor“, a preto nemali záujem viesť diskusiu s manželom, ale s navrhovateľkou. Týmto upozorňujú navrhovateľku, že ak nepríde k náprave, bude s ňou okamžite ukončený pracovný pomer podľa § 68 Zákonníka práce. Dňa 13.9.2007 bol predložený návrh dohody o ukončení pracovného pomeru podľa § 60 Zákonníka práce, na ktorú nereagovala a dostala priestor na rozmyslenie, ktorý taktiež nevyužila a neinformovala ich o žiadnom stanovisku. Nakoľko má absenciu od 17. do 21.9.2007, bude jej krátená dovolenka za jeden deň absencie 2 dni dovolenky. Následne zaslal odporca navrhovateľke listinu s dátumom 25.9.2007, ktorá jej bola doručená dňa 26.9.2007, ktorou odporca okamžite ukončuje pracovný pomer s navrhovateľkou podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, a to dňom 25.9.2007. Dôvodom okamžitého skončenia pracovného pomeru je závažné porušenie pracovnej disciplíny, a to neospravedlnená absencia v dňoch 17. až 24.9.2007, čím spôsobila zamestnávateľovi nepredvídané závažné prevádzkové problémy. Všetky náležitosti budú zaslané poštou do 10.10.2007, mzda za uplynulý mesiac bude vyplatená do 10.10.2007 a zaslaná poštovou poukážkou na domácu adresu. Listom zo dňa 26.9.2007 oznámila navrhovateľka odporcovi, že s výpoveďou nesúhlasí, nakoľko nenastala skutková podstata veci podľa tohto dôvodu s tým, že trvá na pracovnom pomere a na to, aby jej bola pridelená práca podľa pracovnej zmluvy za dohodnutú mzdu. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 68 ods. 1 písm. b) ods. 2 Zákonníka práce, podľa ktorého zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer výnimočne, a to iba vtedy, ak zamestnanec porušil závažne pracovnú disciplínu. Zamestnávateľ môže podľa odseku 1 okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol. O začiatku a plynutí lehoty rovnako platia ustanovenia § 63 ods. 3 až 4 Zákonníka práce. Podľa § 70 Zákonníka práce okamžité skončenie pracovného pomeru musí zamestnávateľ aj zamestnanec urobiť písomne, musia v ňom skutkovo vymedziť jeho dôvod tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom a musia ho v ustanovenej lehote doručiť druhému účastníkovi, inak je neplatné. Uvedený dôvod sa nesmie dodatočne meniť. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu je okamžité skončenie pracovného pomeru výnimočným spôsobom skončenia pracovného pomeru. Ide o jednostranný právny úkon zamestnávateľa, ktorý

smeruje ku skončeniu pracovného pomeru so zamestnancom okamihom doručenia jeho písomného vyhotovenia zamestnancovi. Zamestnávateľ môže so zamestnancom okamžite skončiť pracovný pomer len z dôvodov taxatívne uvedených v zákone. Jedným z dôvodov, pre ktorý môže zamestnávateľ použiť výnimočný spôsob skončenia pracovného pomeru je porušenie pracovnej disciplíny zamestnancom závažným spôsobom. Povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu patrí medzi základné povinnosti zamestnanca. Na okamžité skončenie pracovného pomeru sa vyžaduje, aby šlo o zavinené konanie zo strany zamestnanca, a to aj z nedbanlivosti a musí dosahovať intenzitu porušenia pracovných povinností závažným spôsobom. Za porušenie pracovnej disciplíny závažným spôsobom možno považovať napríklad opakovanú neospravedlnenú neprítomnosť v práci. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie v prejednávanej veci založil na tom, že navrhovateľka mala opakovanú absenciu tak, ako bola definovaná v okamžitom zrušení pracovného pomeru v dňoch 17. až 24.9.2007. Z hľadiska skutkového je však v prejednávanej veci nepochybné, že po konflikte, ktorý vznikol medzi navrhovateľkou a odporcom dňa 7.9.2007, navrhovateľka opustila svoje pracovisko. Následne zo všetkých krokov, ktoré vykonal zamestnávateľ voči svojej zamestnankyni vyplýva, že tento nemal záujem na tom, aby navrhovateľka uňho aj naďalej pracovala. Táto skutočnosť sa prejavila tým spôsobom, že nasledujúceho dňa bola vyzvaná, aby odovzdala kľúče od predajne a ďalší deň, kedy nastúpila do práce, jej bolo prikázané, aby odišla domov. V deň svojho pracovného voľna navštívila prevádzku zamestnávateľa v P., kde je bola ponúknutá dohoda o skončení pracovného pomeru. Túto však navrhovateľka neprijala. To, že odporca nemal záujem na tom, aby navrhovateľka naďalej uňho pracovala, dosvedčuje aj samotná výzva, ktorá bola navrhovateľke doručená dňa 21.9.2007, v ktorej sa len konštatuje, že jej bol predložený návrh dohody, na ktorú navrhovateľka nereagovala s tým, že zároveň bola upozornená, že má absenciu v čase od 17. do 21.9.2007. Vzápätí na to dňa 25.9.2007 bolo vyhotovené okamžité skončenie pracovného pomeru z dôvodu neospravedlnenej absencie zo strany navrhovateľky. V tomto prípade odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že neprítomnosť zamestnanca, ktorému zamestnávateľ neprideloval prácu podľa pracovnej zmluvy v zamestnaní, nemožno považovať za porušenie pracovnej disciplíny, ktoré by bolo dôvodom pre skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Preto odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že zo strany navrhovateľky nedošlo k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny, pretože odporca preukázateľne nemal ďalej záujem na tom, aby navrhovateľka u neho pracovala. Na druhej strane potom je nutné

konštatovať, že pokiaľ medzi účastníkmi nedošlo k dohode o rozviazaní pracovného pomeru, bolo povinnosťou odporcu postupovať tým spôsobom, pokiaľ mal záujem na ďalšom vykonávaní práce zo strany navrhovateľky, aby ju vyzval riadne k nástupu do práce, čo však odporca neurobil. Odporca vo svojom upozornení len konštatuje, že navrhovateľka do práce nenastúpila, pričom má neospravedlnenú absenciu. V konečnom dôsledku pokiaľ by aj odporca zaslal okamžité skončenie pracovného pomeru navrhovateľke, táto mohla mať neospravedlnenú absenciu až v čase po tom, ako jej bola doručená výzva na nástup do práce a takúto výzvu by neuposlúchla. Za stavu, kedy odporca navrhovateľku nevyzval na nastúpenie do práce a trval na tom, aby podpísala dohodu o rozviazaní pracovného pomeru, z hľadiska logických a vecných súvislostí možno dôvodiť, že skutočne nemal záujem na tom, aby ňo aj naďalej pracovala. Preto na základe vyššie uvedeného skutkového stavu dospel na rozdiel od súdu prvého stupňa odvolací súd k záveru, že navrhovateľka neporušila závažným spôsobom pracovnú disciplínu a jej absencia, kedy ona tvrdí, že si zobrala dovolenku, nepredstavuje závažné porušenie pracovnej disciplíny. Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a určiť, že okamžité skončenie pracovného pomeru zaslané odporcom navrhovateľke je neplatným právnym úkonom tak, ako to predpokladá ustanovenie § 70 veta prvá Zákonníka práce. Z vykonaného dokazovania je zároveň zrejmé, že navrhovateľka má záujem naďalej pracovať u odporcu, čo vyplýva z listu zo dňa 26.9.2007, a preto odvolací súd zároveň vyhovel aj návrhu v časti, v ktorej navrhovateľka žiadala, aby súd určil, že jej pracovný pomer trvá. V časti týkajúcej sa náhrady mzdy rozsudok súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pretože súd prvého stupňa vec po právnej stránke nesprávne posúdil, a preto sa ani nezaoberal otázkou výšky náhrady mzdy v prospech navrhovateľky s tým, že úlohou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní zistiť, v akej výške patrí navrhovateľke náhrada mzdy.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, ktorý žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s uznesením z 8. septembra 2008, ktoré považoval za vecne správne. Namietal, že odvolací súd dospel na základe toho istého skutkového základu bez toho, aby doplnil dokazovanie, k iným právnym záverom. Z hľadiska skutkového krajský súd prihliadal na skutkové okolnosti, ktoré z hľadiska platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru nemali žiadny právny význam. Poukazoval na to, že v konaní nebolo

ničím preukázané, že by on ako zamestnávateľ neprideloval navrhovateľke prácu podľa pracovnej zmluvy. Samotnú skutočnosť, že vyzval navrhovateľku na odovzdanie kľúčov a že ju poslal z pracoviska domov, vôbec nesvedčí o závere, že by jej prácu podľa pracovnej zmluvy neprideloval. Len využil svoje právo, pričom navrhovateľka konala podľa jeho pokynov a mala aj riadne vyplatenú mzdu. Považoval za preukázané, že navrhovateľka nenastúpila do práce podľa vopred vyznačeného harmonogramu od 17.9.2007 do 24.9.2007, čo mu spôsobilo nemalé prevádzkové problémy, keď musel riešiť jej absenciu náhradným spôsobom tak, že jeho konatelia dochádzali do predajne z P.. Zo skutočnosti, že za vzniknutej situácie, ktorú spôsobila navrhovateľka, tejto navrhol skončenie pracovného pomeru dohodou, nemožno vyvodzovať, že nemal záujem na jej ďalšej práci. Bolo to pred porušením jej pracovnej disciplíny. Bol toho názoru, že výzvu z 15.9.2007, ktorá bola navrhovateľke doručená dňa 21.9.2007, je potrebné hodnotiť ako výzvu na nástup do zamestnania. Poukázal na správne skutkové závery prvostupňového súdu o tom, že navrhovateľka sa svojvoľne nedostavovala do práce s tvrdením, že bola nútená čerpať dovolenku od 12.9.2007 do 30.9.2007, čo robila bez súhlasu a vedomia zamestnávateľa. Odvolací súd v rozpore so správne zisteným skutkovým stavom súdom prvého stupňa, začal posudzovať úplne iné skutočnosti, ktoré boli pre posúdenie veci právne bezvýznamné. Z konania navrhovateľky vyvodil, že vraj do práce nechodila preto, lebo jej zamestnávateľ neprideloval prácu podľa pracovnej zmluvy hoci sama navrhovateľka tvrdila, že do práce nechodila preto, že čerpala dovolenku. Odvolací súd aj zle vyhodnotil dôkaz – výzvu, ktorú odporca doručil navrhovateľke dňa 21.9.2007. Osobitne poukazoval na to, že od 21.9.2007 do 25.9.2007 zamestnávateľovi neoznámila dôvod svojej neprítomnosti v práci. Právne a skutkové závery odvolacieho súdu o tom, že navrhovateľku nevyzval na nastúpenie do práce a trval na tom, aby podpísala dohodu o rozviazaní pracovného pomeru považoval za neudržateľné, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní.

Navrhovateľka považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne a preto ho navrhla potvrdiť. K zvlášť hrubému porušeniu pracovnej disciplíny z jej strany nedošlo, pretože odporcovi doporučeným listom oznámila, že bude čerpať dovolenku od 12.9.2007 do 30.9.2007. Teda z jej strany nešlo o neospravedlненú absenciu, lebo odporca o dovolenke vedel a súhlasil s jej čerpaním. Ani prípadné nedbanlivostné konanie zamestnanca nezakladá právo zamestnávateľa na okamžité skončenie pracovného pomeru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie odporcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle § 220 O.s.p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záverov, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). I keď odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, avšak následne vec po právnej stránke nesprávne posúdil, z dôvodov zmeny jeho rozhodnutia vyplýva, že rozdielne od súdu prvého stupňa posúdil skutkový stav veci. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 3.12.2008, na ktorom sa zúčastnili len právni zástupcovia účastníkov, nevyplýva, že by bol odvolací súd zopakoval alebo doplnil dokazovanie. Dovolací súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že podľa ustálenej súdnej praxe je potrebné rozlišovať medzi dôkazom, ktorým je len výsluch účastníka v zmysle § 131 O.s.p. a prednesom účastníka konania (jeho právneho zástupcu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať, pokiaľ chcel ním vykonané dokazovanie vrátane výsluchov účastníkov konania a svedeckých výpovedí hodnotiť rozdielne ako súd prvého stupňa (prípadne doplniť v podstatnej rozhodujúcej časti) a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku uskutočnenej zák.č. 384/2008 Z.z. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za neprípustné, aby odvolací súd ku svojim

odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k vyhovaniu návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Odvolací súd si tak nezdovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však považuje za potrebné uviesť to, že konanie pred súdom musí vo všeobecnosti zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd svojím vyššie uvedeným postupom porušil právo odporcu na spravodlivý proces, pretože tým, že svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných skutkových a následne aj právnych záveroch

než súd prvého stupňa, v skutočnosti odporcovi odňal právo namietat' správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa odporca dozvedel, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver zo skutočností účastníkmi v konaní netvrdenými a prvostupňovým súdom nehodnotenými. K novým právnym záverom odvolacieho súdu sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť, prípadne predložiť nové dôkazy, ktoré z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa sa nejavili významnými.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na to, že podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave, b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva, c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem navrhovateľa na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. musí byť kvalifikovaný – naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, čo pre navrhovateľa znamená nevyhnutnosť tvrdiť a preukázať skutočnosti, z ktorých vyvodzuje existenciu tohto svojho právneho záujmu. Navrhovateľ ale nemôže mať naliehavý právny záujem v zmysle uvedeného ustanovenia, pokiaľ sa ochrany práv môže domáhať žalobou na plnenie alebo ak k odstráneniu neistoty slúžia osobitné právne postupy upravené v príslušných právnych predpisoch. Prípady osobitného postupu v zmysle vyššie uvedeného vyplývajú tiež z § 77 Zákonníka práce. V zmysle tohto ustanovenia neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

Uvedené ustanovenie (§ 77 Zákonníka práce) priznáva účastníkom pracovnoprávneho vzťahu možnosť uplatniť na súde neplatnosť zrušovacieho prejavu druhej strany tohto vzťahu; tým je však zároveň – z aspektu § 80 písm. c/ O.s.p. – vylúčené, aby sa niektorý z nich z rovnakého právneho dôvodu (základu) žalobou podanou v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. domáhal proti druhému účastníkovi určenia, že pracovný pomer trvá (rozhodnutie o takejto určovacej žalobe by predpokladalo prejudiciálne posúdiť platnosť alebo neplatnosť skončenia pracovného pomeru).

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2, 3 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. novembra 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková